

พระราชบัญญัติ

การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

พ.ศ. ๒๕๒๒

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๒๒
เป็นปีที่ ๓๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๒๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ บรรดาบทกฎหมาย กฎ หรือข้อบังคับอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“หน่วยเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องถิ่นที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

“ที่เลือกตั้ง” หมายความว่า สถานที่ที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง และให้หมายความรวมถึงบริเวณที่กำหนดขึ้นโดยรอบที่เลือกตั้ง

“วันเลือกตั้ง” หมายความว่า วันที่กำหนดให้ทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

“เขตเลือกตั้ง” หมายความว่า ท้องที่ซึ่งจัดเป็นเขตอันจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

“ผู้สมัคร” หมายความว่า ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

“ผู้เลือกตั้ง” หมายความว่า ผู้สิทธิเลือกตั้ง

“ผู้ว่าราชการจังหวัด” หมายความว่า ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร

“นายอำเภอ” หมายความว่า รวมถึง หัวหน้าเขต และปลัดอำเภอ ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ

“นายกเทศมนตรี” หมายความว่า ปลัดเมืองพัทยา

“กำนัน” หมายความว่า หัวหน้าแขวง

“ศาลากลางจังหวัด” หมายความว่า ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร

“ที่ว่าการอำเภอ” หมายความว่า ที่ว่าการเขต และที่ว่าการกิ่งอำเภอ

“สำนักงานเทศบาล” หมายความว่า ศาลว่าการเมืองพัทยา

“ที่ทำการกำนัน” หมายความว่า ที่ทำการหัวหน้าแขวง

“จังหวัด” หมายความว่า กรุงเทพมหานคร

“อำเภอ” หมายความว่า เขต และกิ่งอำเภอ

“เทศบาล” หมายความว่า เมืองพัทยา

“ตำบล” หมายความว่า แขวง

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้อำนาจออกกฎกระทรวงหรือระเบียบเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงหรือระเบียบนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

บททั่วไป

มาตรา ๖ เมื่อได้มีประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว ถ้าการเลือกตั้งนั้นเป็นการเลือกตั้งทั่วไป ให้เขตจังหวัดแต่ละจังหวัด นอกจากกรุงเทพมหานครเป็นเขตเลือกตั้ง และให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะทำการเลือกตั้งในแต่ละเขตเลือกตั้ง

สำหรับกรุงเทพมหานคร ให้กระทรวงมหาดไทยกำหนดท้องที่ประกอบเป็นเขตเลือกตั้งและจำนวนสมาชิกที่จะทำการเลือกตั้ง ในแต่ละเขตเลือกตั้งดังกล่าว

การกำหนดตามมาตรานี้ ให้กระทำโดยไม่ชักช้าและประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๗ ในเขตเลือกตั้งใด ถ้าผู้สมัครไม่เกินจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ที่จะมีการเลือกตั้งได้ในเขตเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าผู้สมัครนั้นเป็นผู้ได้รับเลือกตั้งโดยไม่ต้องทำการลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๘ นายจ้างทั้งปวงต้องให้ความสะดวกพอสมควรแก่ลูกจ้าง ในอันที่จะใช้สิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้ง

บทบัญญัติในวรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับแก่หน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐและรัฐวิสาหกิจด้วยโดยอนุโลม

มาตรา ๙ ผู้เลือกตั้งไม่จำเป็นต้องให้ถ้อยคำว่าตนได้ลงคะแนนเลือกตั้งหรือไม่ หรือลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด หรือพรรคการเมืองใด ไม่ว่าในกรณีใด

มาตรา ๑๐ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดแล้ว ถ้าในท้องที่ใดในเขตเลือกตั้งนั้นมีพระราชกฤษฎีกาใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายดังกล่าว กำหนดสถานที่เพื่อการปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งไว้ตามสมควร

การปิดประกาศโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งในสถานที่ที่กำหนดตามวรรคหนึ่งให้ขึ้นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้กำหนดสถานที่ตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดโฆษณาหาเสียงเลือกตั้งด้วยการปิดแผ่นประกาศ หรือทำให้ปรากฏด้วยประการใด ๆ ซึ่งข้อความหรือภาพหรือสิ่งอื่นใดลงในที่ใด ๆ ที่เป็นที่สาธารณะ รว้ กำแพง ผนังอาคาร หรือต้นไม้ตามติดกับที่สาธารณะ นอกจากสถานที่ที่ได้กำหนดไว้

มาตรา ๑๑ เมื่อได้มีประกาศระบุน้ำเลือกตั้งตามมาตรา ๓๕ วรรคสองแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดนำสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นมาโฆษณาหาเสียงเลือกตั้ง เพื่อประโยชน์ของผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้ง

ในกรณีที่มีสิ่งพิมพ์ตามกฎหมายว่าด้วยการพิมพ์ แผ่นประกาศ หรือสิ่งอื่นใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองภายในที่เลือกตั้งอยู่แล้วก่อนหรือในวันเลือกตั้ง ให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการ

เลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนน มีอำนาจและหน้าที่ทำลาย ปกปิดหรือนำออกไปไว้นอกที่เลือกตั้งดังกล่าว

มาตรา ๑๒ นับตั้งแต่วันที่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดทำการโฆษณาไม่ว่าโดยวิธีใดอันเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองหรือทำด้วยประการใดอันเป็นการรบกวนหรือเป็นอุปสรรคแก่การเลือกตั้ง

มาตรา ๑๓ นับตั้งแต่วันที่เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้งหนึ่งวันจนสิ้นสุดวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้ใดขาย จำหน่าย แจก แจง หรือจัดเลี้ยงสุราทุกชนิดในเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งมิได้มีสัญชาติไทยกระทำการใดเพื่อประโยชน์แห่งการเลือกตั้งโดยประการที่เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง และห้ามมิให้เข้ามามีส่วนช่วยเหลือในการเลือกตั้งด้วยประการใดๆ ทั้งนี้ เว้นแต่การกระทำนั้นเป็นการช่วยราชการ หรือเป็นการประกอบอาชีพตามปกติโดยสุจริตของผู้นั้น

มาตรา ๑๕ ห้ามมิให้ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี นายกเมืองพัทยา เทศมนตรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สारวัตรกำนัน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน กรรมการสุขาภิบาล หรือกรรมการสภาตำบล ใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบด้วยกฎหมายเป็นคุณหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองใด

มาตรา ๑๖ ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่ให้การช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม

นอกจากหน้าที่ซึ่งระบุไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ พนักงานฝ่ายปกครอง และตำรวจ มีหน้าที่จัดการให้ความสะดวกและรักษาความสงบเรียบร้อยในการเลือกตั้ง

หมวด ๒

สิทธิเลือกตั้งและการสมัครรับเลือกตั้ง

มาตรา ๑๗ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยโดยการเกิดมีสิทธิเลือกตั้งและสมัครรับเลือกตั้งตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ

มาตรา ๑๘ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็นผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้ คือ

(๑) สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมศึกษา หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม หรือมัธยมศึกษาตอนต้น ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วแต่กรณี หรือมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่า

(๒) รับหรือเคยรับราชการทหารตามกฎหมายว่าด้วยการรับราชการทหาร

(๓) เป็นหรือเคยเป็นข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งไม่ตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(๔) เป็นหรือเคยเป็นสมาชิกสถานดับัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภา
จังหวัด สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร
รองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกสภาเมือง
พัทยา กรรมการสภาภิบาล กรรมการสภาตำบล กำนัน หรือผู้ใหญ่บ้าน

(๕) เสียหรือเคยเสียภาษีรายได้บุคคลธรรมดา หรือภาษีโรงเรือน
และที่ดิน หรือภาษีบำรุงท้องที่ตามกฎหมายติดต่อกันมาแล้วไม่น้อยกว่า
ห้าปี

มาตรา ๑๘ บุคคลผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว จะเป็น
ผู้สมัครได้ต้องมีคุณสมบัติเป็นผู้ได้เข้าเรียนอยู่ในโรงเรียนตามกำหนดเวลา
และสอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นมัธยมปีที่แปด หรือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ห้า
หรือมัธยมศึกษาตอนปลาย ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ
ตามแผนการศึกษาของชาติ พ.ศ. ๒๕๒๐ แล้วแต่กรณี หรือได้เข้าเรียน
อยู่ในโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาอื่นในระดับมัธยมศึกษาในประเทศ
ตามกำหนดเวลาโดยตลอดจนมีความรู้ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ
เทียบเท่าหรือรับรองว่าเทียบได้ไม่ต่ำกว่านั้น หรือได้เข้าศึกษาในมหา
วิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาชั้นสูงในประเทศตามกำหนดเวลาตาม
หลักสูตรจนเป็นผู้สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าชั้นปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

มาตรา ๒๐ ห้ามมิให้ผู้ใดสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทน
ราษฎรเกินหนึ่งเขตเลือกตั้ง

มาตรา ๒๑ พรรคการเมืองหนึ่งจะส่งสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเกิน
จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่จะพึงมีในเขตเลือกตั้งนั้นมิได้

มาตรา ๒๒ ผู้สมัครแต่ละพรรคการเมืองต้องยื่นใบสมัครด้วยตนเองต่อหน้าผู้ว่าราชการจังหวัดพร้อมกันเป็นคณะตามรายชื่อในหนังสือของหัวหน้าพรรคการเมืองถึงผู้ว่าราชการจังหวัด ณ ศาลากลางจังหวัดแห่งจังหวัดที่เขตเลือกตั้งของตนสมัครนั้นตั้งอยู่ภายในระยะเวลาที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา พร้อมค่าธรรมเนียมคนละห้าพันบาท หลักฐานการสมัครและรูปถ่ายหรือรูปภาพทพิมพ์ชัดเจนเหมือนรูปถ่ายของตนเอง ขนาดกว้างประมาณ ๘.๕ เซนติเมตร ยาวประมาณ ๑๓.๕ เซนติเมตร มีจำนวนตามผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดและต้องปฏิบัติตามวิธีการเกี่ยวกับการสมัครรับเลือกตั้งที่กำหนดในกฎกระทรวง

เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้รับใบสมัครแล้ว ให้ลงบันทึกการรับใบสมัครไว้เป็นหลักฐาน และออกใบรับให้แก่ผู้สมัครในวันนั้น และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดตรวจสอบหลักฐานคุณสมบัติของผู้สมัครและสอบสวนว่าผู้สมัครจะสมัครรับเลือกตั้งได้หรือไม่ ให้เสร็จภายในสิบห้าวันนับแต่วันรับการสมัคร ถ้าได้ก็ให้ประกาศรับสมัครไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งการรับสมัครหรือไม่รับสมัครให้ผู้สมัครหรือพรรคการเมืองทราบโดยเร็ว

ประกาศตามวรรคสอง ให้ชื่อผู้สมัครและเครื่องหมายประจำตัวผู้สมัครอันประกอบด้วยเลขหมายประจำตัวผู้สมัครและจำนวนจุดเท่ากับเลขหมายซึ่งจะใช้ในการลงคะแนนและรูปผู้สมัคร ทั้งนี้ ให้ปิดไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ทว่าการอำเภอ และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียง

กับที่เลือกตั้งในเขตเลือกตั้งซึ่งผู้สนับสนุนสมัครโดยเร็ว วิธีการให้เลขหมายประจำตัวผู้สมัครให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่เป็นการเลือกตั้งทั่วไปถ้าพรรคการเมืองใดส่งผู้สมัครไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมดที่จะพึงมีในการเลือกตั้งครั้งนั้น ให้กระทรวงมหาดไทยประกาศรายชื่อพรรคการเมืองดังกล่าว

มาตรา ๒๓ การสมัครรับเลือกตั้งตามมาตรา ๒๒ ผู้สมัครจะต้องเป็นสมาชิกของพรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งเป็นคณะในแต่ละเขตเลือกตั้ง และให้ผู้สิทธิเลือกตั้งทำการออกเสียงลงคะแนนเลือกตั้งเป็นคณะด้วย

มาตรา ๒๔ เมื่อผู้ว่าราชการจังหวัดได้ออกใบรับให้แก่ผู้สมัครตามมาตรา ๒๒ วรรคสองแล้ว ให้ค่าธรรมเนียมตกเป็นของรัฐ และไม่มีการคืนค่าธรรมเนียมให้แก่ผู้สมัครไม่ว่าในกรณีใด

มาตรา ๒๕ ถ้าผู้สมัครผู้ใดไม่มีรายชื่อเป็นผู้สมัครในประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามมาตรา ๒๒ ผู้สมัครมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดที่ศาลากลางจังหวัดตั้งอยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดนั้น หรือต่อศาลแพ่งสำหรับกรุงเทพมหานคร ได้ภายในเจ็ดวันนับจากวันที่ประกาศนั้น โดยมีต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนินกระบวนการพิจารณา เมื่อศาลได้รับคำร้องแล้วให้ดำเนินการพิจารณาโดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ศาลวินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุดท้าย และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยเร็ว

ในกรณีศาลสั่งให้รับสมัคร ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติตาม คำสั่งศาล และให้นำมาตรา ๒๒ มาใช้บังคับโดยอนุโลม และถ้าได้จัดตั้ง กรรมการตรวจคะแนนแล้ว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งคำสั่งศาลให้ คณะกรรมการตรวจคะแนนทราบโดยเร็ว

การใดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดและกรรมการตรวจคะแนนได้ปฏิบัติไป ตามคำสั่งเดิมของผู้ว่าราชการจังหวัดก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอน ันั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๖ ห้ามมิให้ผู้ใดซึ่งรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิสมัครรับ เลือกตั้งเข้าสมัครรับเลือกตั้ง

หมวด ๓

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง

มาตรา ๒๗ เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภา ผู้แทนราษฎรแล้ว ให้นายอำเภอจัดทำประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งของ แต่ละหน่วยเลือกตั้งไว้ ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่สาธารณะ ที่เห็นได้ง่ายและที่เลือกตั้งหรือบริเวณ ใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ก่อนวัน เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์

บัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นหน้าที่ของนายอำเภอ ถัดรายชื่อผู้เลือกตั้งจากทะเบียนบ้าน เว้นแต่ในเขตเทศบาล ให้เป็น หน้าที่ของเทศบาล

มาตรา ๒๘ เมื่อได้ประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งตามมาตรา ๒๓
วรรคหนึ่งแล้ว ผู้เลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าตนหรือผู้สมัครอยู่ใน
ทะเบียนบ้านไม่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อ ผู้เลือกตั้งแห่งหน่วยเลือกตั้งที่
ตนหรือผู้นั้นสมควรขอเป็นผู้เลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งนั้น มีสิทธิยื่น
คำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

เมื่อได้รับคำร้องตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้นายอำเภอตรวจสอบ
หลักฐานและถ้าเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้สมัครอยู่ในทะเบียนบ้านเป็นผู้
เลือกตั้ง ก็ให้ส่งต่อตามทะเบียนคำร้องลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดย
ไม่ชักช้า ถ้านายอำเภอเห็นว่าผู้ยื่นคำร้องหรือผู้สมัครอยู่ในทะเบียนบ้าน
เป็นผู้ไม่มีสิทธิเลือกตั้ง ก็ให้ส่งยกคำร้องและให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำร้องทราบ
ภายในสามวันนับแต่วันที่ได้รับคำร้อง โดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย

เมื่อได้รับคำแจ้งตามวรรคสองแล้ว ผู้ยื่นคำร้องมีสิทธิยื่นคำร้อง
ต่อศาลจังหวัดที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ หรือต่อศาลแพ่งสำหรับผู้ที่มมีภูมิลำเนา
อยู่ในกรุงเทพมหานคร โดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมศาลในการดำเนิน
กระบวนการพิจารณาภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับคำแจ้ง เพื่อให้ศาล
วินิจฉัยว่าจะให้ลงชื่อตามทะเบียนคำร้องในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งหรือไม่

เมื่อศาลได้รับคำร้องตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการพิจารณา
โดยไม่ชักช้า และให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้
บังคับโดยอนุโลม คำสั่งของศาลให้เป็นที่สุด และให้ศาลแจ้งคำสั่งไปยัง
นายอำเภอเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งโดยเร็วที่สุด และในกรณีที่มีการ
ประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไปก่อนได้รับคำสั่งศาล ให้แก่บัญชีรายชื่อ
ผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย

การใดที่ได้ปฏิบัติไปตามคำสั่งเดิมของนายอำเภอก่อนได้รับทราบคำสั่งศาลเป็นอย่างอื่นนั้น เป็นอันสมบูรณ์ตามกฎหมาย

มาตรา ๒๘ ในกรณีผู้เลือกตั้งเป็นทหารประจำการ ทหารกองประจำการ ตำรวจ สมาชิกกองอาสารักษาดินแดน หรือข้าราชการ และได้รับคำสั่งจากทางราชการให้ไปปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการรักษาความสงบเรียบร้อยหรือเกี่ยวกับความมั่นคงปลอดภัยของประเทศนอกที่ตั้งปกติที่ตนมีภูมิลำเนา ถ้าผู้บังคับบัญชาของบุคคลดังกล่าวตั้งแต่ชั้นผู้บังคับกองพันหรือเทียบเท่าขึ้นไปเห็นว่าบุคคลดังกล่าวไม่อาจไปลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งที่บุคคลนั้นมสิทธิได้ ให้จัดทำบัญชีรายชื่อตามแบบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด และยื่นต่อนายอำเภอท้องที่บุคคลดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่อยู่เพื่อให้ออกทะเบียนบ้านชั่วคราวให้แก่บุคคลเหล่านั้น และเพิ่มชื่อบุคคลเหล่านั้นในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง โดยให้ยื่นบัญชีรายชื่อก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์

เมื่อนายอำเภอเห็นว่าบุคคลเหล่านั้นเป็นผู้เลือกตั้งก็ให้ออกทะเบียนบ้านชั่วคราว และเพิ่มชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งโดยไม่ชักช้า และให้แจ้งนายอำเภอท้องที่ผู้เลือกตั้งมีภูมิลำเนาทราบ เพื่อหมายเหตุในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ถ้านายอำเภอเห็นว่าบุคคลเหล่านั้นผู้ใดไม่ใช่ผู้เลือกตั้งให้แจ้งให้ผู้นั้นทราบภายในสามวันนับแต่วันได้รับบัญชีรายชื่อ โดยแสดงเหตุผลไว้ด้วย และให้นำความในมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ทะเบียนบ้านชั่วคราวให้ทำตามแบบทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยทะเบียนราษฎรโดยอนุโลม และเมื่อเสร็จสิ้นการเลือกตั้งแล้วให้ทะเบียนบ้านชั่วคราวดังกล่าวเป็นอันยกเลิก

มาตรา ๓๐ ผู้เลือกตั้งผู้ใดเห็นว่าบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งที่ได้ประกาศตามมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง มีข้อซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติหรือเจ้าบ้านผู้ใดเห็นว่าในบัญชีเลือกตั้งปรากฏชื่อบุคคลใดว่าอยู่ในทะเบียนบ้านของตนโดยที่ผู้นั้นมิได้มาชอยู่^๑ในทะเบียนบ้านดังกล่าวจริง ผู้เลือกตั้งหรือเจ้าบ้านผู้นั้นมีสิทธิยื่นคำร้องต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน เพื่อให้ถอนชื่อผู้ซึ่งไม่มีสิทธิเลือกตั้งผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งดังกล่าว

เมื่อนายอำเภอพิจารณาแล้วเห็นว่าสมควรส่งถอนชื่อผู้นั้น หรือสมควรยกคำร้องก็ใหม่คำสั่งถอนชื่อผู้นั้นหรือยกคำร้อง แล้วแต่กรณี และให้แจ้งคำสั่งให้ผู้นั้นทราบ และให้นำมาตรา ๒๘ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๓๑ เมื่อบุคคลใดต้องคำพิพากษาสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งและคดีถึงที่สุดแล้วให้ศาลแจ้งไปยังเทศบาลหรือนายอำเภอ ซึ่งผู้นั้นมีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านโดยไม่ชักช้า เพื่อบันทึกลงไว้ในทะเบียนบ้าน และให้เทศบาลหรือนายอำเภอประกาศการเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งตามคำสั่งศาลปิดไว้ ณ สำนักงานเทศบาลหรือที่ว่าการอำเภอ

ในกรณีที่ได้มีการประกาศบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งแล้ว ให้นายอำเภอประกาศถอนชื่อผู้นั้นออกจากบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งทุกฉบับให้ถูกต้องด้วย และให้นำมาตรา ๒๘ วรรคห้า มาใช้บังคับโดยอนุโลม

หมวด ๔

ค่าใช้จ่ายและการหาเสียงเลือกตั้ง

มาตรา ๓๒ เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ผู้สมัครแต่ละคนจะใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งทั้งหมดเกินสามแสนห้าหมื่นบาทไม่ได้ ทั้งนี้ ไม่รวมค่าธรรมเนียมการสมัคร

ค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงบรรดาเงินหรือทรัพย์สินอื่นใดที่พรรคการเมืองหรือบุคคลอื่นใดจ่าย หรือรับว่าจะจ่ายแทนหรือนำมาให้ใช้โดยไม่คิดค่าตอบแทน เพื่อประโยชน์ในการหาเสียงเลือกตั้ง ในกรณีนำทรัพย์สินมาให้ใช้ ให้คำนวณตามอัตราค่าเช่าหรือค่าตอบแทนตามปกติในท้องถิ่นนั้น ๆ

มาตรา ๓๓ การใช้จ่ายตามมาตรา ๓๒ ให้ใช้จ่ายได้เฉพาะค่าใช้จ่าย ดังต่อไปนี้

(๑) การโฆษณากระจายเสียง วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น

(๒) การพิมพ์ โฆษณา แจกจ่าย ประกาศ แผ่นป้าย ใบปลิว และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ

(๓) การจัดหาเครื่องเขียน แบบพิมพ์ ไปรษณียากร โทรศัพท์ โทรศัทพ์ และการสื่อสารอื่นใด

(๔) การขอเช่า หรือยืมสำนักงาน สถานที่ ยานพาหนะ วัสดุ อุปกรณ์เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๕) การว่าจ้างแรงงานทุกประเภทที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

(๖) ค่าใช้จ่ายในการเดินทางเพื่อการเลือกตั้ง

(๗) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการหาเสียงเลือกตั้งที่ไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๔ ภายในกำหนดสามเดือนหลังจากวันประกาศผลการเลือกตั้ง ผู้สมัครต้องยื่นรายการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเลือกตั้งให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อผู้ว่าราชการจังหวัดที่ตนสมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งได้แก่

(๑) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ได้จ่ายไปแล้ว

(๒) ค่าใช้จ่ายทั้งหมดเกี่ยวกับการเลือกตั้งที่ยังค้างชำระ

(๓) หลักฐานการจ่ายเงินตาม (๑) และหลักฐานการค้างชำระตาม (๒) ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการแสดงชื่อและที่อยู่ของผู้รับหรือเจ้าหนี้

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานตามวรรคหนึ่ง มีกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ประกาศผลการเลือกตั้ง

ในกรณีที่มีการคัดค้านการเลือกตั้งที่กระทำในเขตเลือกตั้งใด ว่าผู้สมัครใช้จ่ายเงินเกินกว่าที่กำหนด ให้เก็บรักษารายการค่าใช้จ่ายและหลักฐานดังกล่าวไว้จนกว่าคดีถึงที่สุด

การขอตรวจสอบและขอสำเนารายการค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง จะกระทำได้แต่ผู้สมัครหรือพรรคการเมือง โดยยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัดและเสียค่าธรรมเนียมตามระเบียบของทางราชการ

มาตรา ๓๕ เมื่อได้มีการประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใดจนถึงวันเลือกตั้ง ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจะจูงใจให้ผู้เลือกตั้งลงคะแนนเลือกตั้งให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น หรือให้งดเว้นมิให้ลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครใดด้วยวิธีการดังนี้

(๑) จัดทำ ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้ทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด อันอาจคำนวณเป็นเงินได้แก่ผู้ใด

(๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงินหรือทรัพย์สินอื่นไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อม แก่สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถานสงเคราะห์อื่นใด

(๓) ทำการโฆษณาหาเสียงด้วยการจัดให้มีมหรสพและการรื่นเริงต่าง ๆ

(๔) ทำสิ่งอันเป็นสาธารณประโยชน์หรือสิ่งอื่นใดเพื่อประโยชน์ของบุคคล ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัด สถาบันการศึกษา หรือสถาบันอื่นใด ทั้งนี้ ไม่ว่าจะ เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือไม่ก็ตาม

(๕) เลี้ยงหรือรับจะจัดเลี้ยงผู้ใด

มาตรา ๓๖ ในเขตท้องที่หรือสถานที่ที่การชุมนุมในที่สาธารณะจะเป็นอันตรายต่อผู้หาเสียงเลือกตั้งหรือจะก่อให้เกิดความไม่สงบเรียบร้อยหรือจะเกิดความไม่สะดวกแก่ประชาชนที่จะใช้ที่สาธารณะนั้น ผู้ว่าราชการจังหวัดจะกำหนดเขตท้องที่หรือสถานที่นั้น ให้เป็นเขตท้องที่หรือสถานที่ที่ผู้หาเสียงเลือกตั้งจะหาเสียงเลือกตั้งซึ่งมีลักษณะเป็นการชุมนุม

ได้ต่อเมื่อได้แจ้งให้นายอำเภอท้องที่ทราบล่วงหน้าเป็นเวลาไม่น้อยกว่า สิบแปดชั่วโมง ทั้งนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องประกาศให้ทราบล่วงหน้า ก่อนไม่น้อยกว่าสามวัน

สำหรับกรุงเทพมหานครให้อธิบดีกรมตำรวจเป็นผู้กำหนดเขต ท้องที่หรือสถานที่ และให้สารวัตรหรือสารวัตรใหญ่ผู้เป็นหัวหน้าสถานี ตำรวจท้องที่เป็นผู้รับแจ้งตามวรรคหนึ่ง

มาตรา ๓๗ ห้ามมิให้ผู้สมัครผู้ใดจัดยานพาหนะนำผู้เลือกตั้ง ไป ยิงที่เลือกตั้ง เพื่อกดเลือกตั้งหรือนำกลับไปจากที่เลือกตั้ง หรือจัดให้ผู้ เลือกตั้งไปยิงที่เลือกตั้ง หรือกลับจากที่เลือกตั้ง โดยไม่ต้องเสียค่าโดยสารยานพาหนะหรือค่าจ้าง ซึ่งต้องเสียตามปกติ หรือผู้ใดกระทำการเช่น วนั้นเพื่อประโยชน์แก่ผู้สมัครใด

หมวด ๕

หน่วยเลือกตั้งและที่เลือกตั้ง

มาตรา ๓๘ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดหน่วยเลือกตั้งที่จะพึงมี ในจังหวัดนั้น

ตามปกติให้ใช้เขตตำบลหนึ่งเป็นหน่วยเลือกตั้งหน่วยหนึ่ง แต่ใน เขตเทศบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร ในเขตสุขาภิบาล หรือในเขต ชุมชนหนาแน่น ผู้ว่าราชการจังหวัดอาจกำหนดให้ใช้แนวลอนน ตรอก หรือซอยเป็นเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้

ให้ถือเกณฑ์จำนวนผู้เลือกตั้งหน่วยละหนึ่งพันคนเป็นประมาณ
ถ้าผู้ราชการจังหวัดเห็นว่าไม่เป็นการสะดวกหรือไม่ปลอดภัยในการไป
ลงคะแนนของผู้เลือกตั้ง จะกำหนดหน่วยเลือกตั้งเพิ่มขึ้นโดยไม่คำนึงถึง
จำนวนผู้เลือกตั้งก็ได้

เมื่อได้กำหนดหน่วยเลือกตั้งขึ้นแล้ว ให้ประกาศหน่วยเลือกตั้ง
ณ ศาลากลางจังหวัด ทว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และสำนักงาน
เทศบาล แต่สำหรับตำบลในเขตเทศบาล ในกรุงเทพมหานคร หรือ
ในบริเวณที่ชุมชนหนาแน่นนั้น ให้จัดทำแผนที่สังเขปแสดงเขตของ
หน่วยเลือกตั้งและระบุที่เลือกตั้งไว้ด้วย

การเปลี่ยนแปลงเขตของหน่วยเลือกตั้ง จะกระทำได้โดยประกาศ
ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสามสิบวัน และให้นำความในวรรคสามมาใช้
บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ในกรณีฉุกเฉินจะประกาศเปลี่ยนแปลงเขตของ
หน่วยเลือกตั้ง หรือยุบ หรือรวมหน่วยเลือกตั้ง ก่อนวันเลือกตั้งน้อยกว่า
สามสิบวันก็ได้

มาตรา ๓๕ หน่วยเลือกตั้งหนึ่ง ใหม่ที่เลือกตั้งแห่งหนึ่ง ที่เลือกตั้ง
นั้นต้องให้เป็นที่ซึ่งประชาชนเข้าออกได้สะดวกเพื่อการลงคะแนนเลือกตั้ง
และในวันเลือกตั้งให้กรรมการตรวจคะแนนกำหนดบริเวณโดยรอบที่
เลือกตั้ง โดยมีป้ายแสดงเขตบริเวณของที่เลือกตั้ง เพื่ออำนวยความสะดวก
สะดวกตามลักษณะของท้องที่และภูมิประเทศ ในการลงคะแนนเลือกตั้ง
ของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

เมื่อได้ประกาศพระราชกฤษฎีกาให้เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตเลือกตั้งใด ให้นายอำเภอประกาศระบุที่เลือกตั้งของแต่ละหน่วยเลือกตั้งที่อยู่ในท้องที่ของตนไม่น้อยกว่าสามสัปดาห์ก่อนวันเลือกตั้ง ประกาศของนายอำเภอดังกล่าวให้ปิด ณ ที่ว่าการอำเภอ สำนักงานเทศบาล ที่สาธารณะที่เห็นได้ง่าย และที่เลือกตั้งหรือบริเวณใกล้เคียงกับที่เลือกตั้ง ในกรณีฉุกเฉินนายอำเภอจะประกาศเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้งของหน่วยเลือกตั้งเมื่อใดก็ได้

ในท้องที่ตำบลใด ถ้าเห็นว่าจะเป็นการอำนวยความสะดวกแก่ผู้เลือกตั้งหรือความปลอดภัยสาธารณะถูกคุกคาม นายอำเภอจะประกาศระบุที่เลือกตั้งนอกเขตของหน่วยเลือกตั้งก็ได้ แต่ต้องอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับหน่วยเลือกตั้งนั้น

ในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงที่เลือกตั้ง หรือกำหนดที่เลือกตั้งนอกเขตหน่วยเลือกตั้ง ให้นายอำเภอรายงานพร้อมส่งสำเนาประกาศไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดโดยมิชักช้า

มาตรา ๔๐ ที่เลือกตั้งและบริเวณที่เลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยอนุโลม

มาตรา ๔๑ ห้ามมิให้ผู้ใดก่อให้เกิดการรบกวนวุ่นวายขึ้นในที่เลือกตั้ง หรือในที่ประชาชนชุมนุมกันอยู่เพื่อรอการเข้าไปลงคะแนนเลือกตั้ง

หมวด ๖

เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน
และเจ้าหน้าที่คะแนน

มาตรา ๔๒ ให้นายอำเภอแต่งตั้งข้าราชการ หรือพนักงานส่วน
ท้องถิ่นเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง เพื่ออำนาจหน้าที่ตาม
พระราชบัญญัติ

มาตรา ๔๓ ก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบวัน ให้นายอำเภอ
แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจคะแนนอย่างน้อยเจ็ดคน และเจ้าหน้าที่คะแนน
อย่างน้อยหนึ่งคน ประจำทุกหน่วยเลือกตั้งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามพระราช
บัญญัติ

กรรมการตรวจคะแนนประจำหน่วยเลือกตั้งแต่ละหน่วยให้แต่งตั้ง
จากผู้สมควรสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๑ และเป็น
ผู้ที่พรรคการเมืองที่ส่งสมาชิกเข้าสมัครรับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้งนั้น
เสนอชื่อต่อนายอำเภอก่อนวันเลือกตั้งไม่น้อยกว่าสิบห้าวัน

ให้พรรคการเมืองพรรคหนึ่ง ๆ มีสิทธิเสนอชื่อบุคคลเพื่อให้
นายอำเภอแต่งตั้งเป็นกรรมการตรวจคะแนนตามพรรคหนึ่งได้ไม่เกินหน่วย
ละหนึ่งคน ในกรณีที่บุคคลซึ่งพรรคการเมืองเสนอชื่อสำหรับหน่วย
เลือกตั้งใด มีจำนวนต่ำกว่าเจ็ดคน ให้นายอำเภอแต่งตั้งกรรมการตรวจ
คะแนนจากผู้เลือกตั้งซึ่งสมควรสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา
๔๑ เป็นกรรมการตรวจคะแนนได้

มาตรา ๔๔ ก่อนวันเลือกตั้งถ้าปรากฏว่ากรรมการตรวจคะแนน
ที่ได้แต่งตั้งไว้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้
นายอำเภอส่งยอดถอนและแต่งตั้งผู้อื่นแทนได้ แต่ในกรณีที่พ้นจาก
ถอนนั้นเป็นผู้พรรคการเมืองใดเสนอชื่อ ให้นายอำเภอแต่งตั้งจากผู้ซึ่ง
พรรคการเมืองนั้นเสนอชื่อใหม่ และถ้าพรรคการเมืองนั้นไม่เสนอชื่อ
ภายในเวลาที่นายอำเภอกำหนด ให้นำพรรคสามของมาตรา ๔๓ มาใช้
บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๔๕ ก่อนเวลาเปิดการรับลงคะแนนครั้งชั่วโมง ให้คณะ
กรรมการตรวจคะแนนเลือกกรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งขึ้นเป็นประธาน
เมื่อประธานไม่อยู่ในที่เลือกตั้ง หรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้กรรมการ
ตรวจคะแนนเลือกกรรมการตรวจคะแนนอื่นเป็นประธานไปพลางก่อน
จนกว่าประธานที่ได้เลือกตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในการดำเนินการของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ถือว่ากรรมการ
ตรวจคะแนนตั้งแต่ถึงหนึ่งขึ้นไปเป็นองค์คณะ

ในกรณีที่กรรมการตรวจคะแนนมาไม่ครบจำนวน และกรรมการ
ตรวจคะแนนที่เหลือจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้กรรมการตรวจคะแนน
ที่เหลือปฏิบัติหน้าที่ต่อไปโดยไม่ต้องมีการแต่งตั้งผู้อื่นเป็นกรรมการตรวจ
คะแนนเพิ่มขึ้น แต่ถ้ากรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดคน ให้กรรมการ
ตรวจคะแนนที่อยู่ในที่เลือกตั้งตั้งบุคคลซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ
ต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ เป็นกรรมการตรวจคะแนนให้ครบเจ็ดคนไปพลาง
ก่อนจนกว่ากรรมการตรวจคะแนนที่ได้ตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

ในกรณีที่ไม่มีกรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติหน้าที่ ให้นายอำเภอ หรือเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้งประจำหน่วยเลือกตั้งมีอำนาจแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ คนหนึ่งเป็น กรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการตรวจคะแนนผู้นั้นแต่งตั้งผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ อีกหกคนเป็นกรรมการตรวจคะแนน ไปพลางก่อน จนกว่ากรรมการตรวจคะแนนซึ่งนายอำเภอ แต่งตั้งไว้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้

มาตรา ๔๖ การลงมติวินิจฉัยของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้ ล้อเสียงข้างมาก กรรมการตรวจคะแนนคนหนึ่งยอมมีเสียงหนึ่งในการ ออกเสียงลงคะแนน ถ้ามีคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานในที่ประชุมออก เสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงขาด

มาตรา ๔๗ กรรมการตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนให้ แต่งตั้งจากผู้เลือกตั้งซึ่งมีความประพฤติดี และสามารถอ่านและเขียน หนังสือนไทยได้

ห้ามมิให้แต่งตั้งข้าราชการ ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รอง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นายกเทศมนตรี พนักงานส่วนท้องถิ่น ผู้สมัคร กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สารวัตรกำนัน หรือ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เป็นกรรมการตรวจคะแนน

ห้ามมิให้แต่งตั้งผู้สมัครหรือกรรมการของพรรคการเมืองเป็น เจ้าหน้าที่คะแนน

มาตรา ๔๘ ให้ถือว่าเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการ
ตรวจคะแนนและเจ้าหน้าที่คะแนนเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมาย
อาญานับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจนสิ้นสุดแห่งการงานในหน้าที่

มาตรา ๔๙ กรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจหน้าที่รักษาความสงบ
เรียบร้อยในที่เลือกตั้ง หากปรากฏว่าผู้ใดกระทำความผิดที่ขัดขวางรบกวน
กิจการเลือกตั้งหรือจะทำความไม่เรียบร้อยขึ้น กรรมการตรวจคะแนนมี
อำนาจสั่งให้ผู้นั้นออกไปเสียจากที่เลือกตั้งได้ แต่ต้องมีให้ขัดต่อการที่ผู้
เลือกตั้งจะใช้สิทธิในการเลือกตั้ง

มาตรา ๕๐ หน้าที่ของเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการ
ตรวจคะแนน และเจ้าหน้าที่คะแนน ในการเลือกตั้ง ให้เป็นไปตามที่
กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๑ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการ
ตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดจงใจนับัตรเลือกตั้งหรือคะแนน
ในการเลือกตั้งให้ผิดไปจากความจริง หรือรวมคะแนนให้ผิดไป หรือกระทำ
ด้วยประการใดโดยมิได้มีอำนาจกระทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายให้นับ
เลือกตั้งซ้ำหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำด้วย ประการใด
แก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้ หรืออ่านบัตรเลือกตั้งให้ผิดไปจาก
ความจริงหรือทำรายงานการเลือกตั้งไม่ตรงความจริง

มาตรา ๕๒ ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการ
ตรวจคะแนนหรือเจ้าหน้าที่คะแนนผู้ใดจงใจไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ หรือ
กระทำการอันใดเพื่อขัดขวางมิให้การเป็นไปตามกฎหมาย กฎกระทรวง
หรือคำสั่งของศาลอันเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามพระราชบัญญัติ

หมวด ๑

การลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๕๓ บัตรเลือกตั้งและหีบบัตรเลือกตั้งให้มีลักษณะและขนาดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๔ การลงคะแนนเลือกตั้ง ให้ใช้วิธีทำเครื่องหมายกากบาทลงในบัตรเลือกตั้ง ตามลักษณะ หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๕๕ ในวันเลือกตั้ง ให้เปิดการลงคะแนนตั้งแต่เวลา ๐๘.๐๐ นาฬิกา ถึงเวลา ๑๕.๐๐ นาฬิกา

มาตรา ๕๖ ขณะจะเปิดการลงคะแนน ให้ประธานกรรมการตรวจคะแนนเปิดหีบบัตรเลือกตั้งในที่เปิดเผยแสดงให้ผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ ณ ที่เลือกตั้งนั้นเห็นว่าเป็นหีบเปล่าและให้หีบบัตรเลือกตั้งใส่กุญแจประจำครั้งที่บรรจุกุญแจไว้ และให้คณะกรรมการตรวจคะแนนบันทึกการเปิดหีบบัตรเลือกตั้งตามมาตรฐาน โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคน ซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา ๕๗ ในระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ให้ผู้เลือกตั้งที่จะลงคะแนนไปแสดงตนต่อกรรมการตรวจคะแนน โดยแสดงบัตรประจำตัวประชาชน เพื่อให้ตรวจสอบชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเมื่อกรรมการตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้วให้อ่านชื่อและที่อยู่ของผู้นั้นตั้ง ๆ ถ้าไม่มีผู้เลือกตั้ง ผู้สมัครหรือผู้แทนพรรคการเมืองผู้ใดทักท้วงให้หมายเหตุไว้ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง โดยให้จดหมายเลขของบัตร

ประจำตัวประชาชน และสถานที่ออกบัตรประจำตัวประชาชน แต่ในกรณีผู้เลือกตั้งใช้ใบรับคำขอมบัตรหรือเปลี่ยนบัตรใหม่ ให้ลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วแต่กรณี ลงในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเป็นหลักฐานเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ ตามวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงแล้วให้กรรมการตรวจคะแนนมอบบัตรเลือกตั้งให้แก่ผู้นั้นไปลงคะแนน

ในกรณีที่ผู้เลือกตั้งผู้ใดเป็นบุคคลไม่ต้องมีบัตรประจำตัวประชาชน ตามกฎหมายต้องแสดงหลักฐานอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงต่อกรรมการตรวจคะแนน และให้กรรมการตรวจคะแนนปฏิบัติตามวรรคหนึ่งแล้วให้ผู้เลือกตั้งลงลายมือชื่อหรือพิมพ์ลายนิ้วมือแล้วแต่กรณีในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งไว้เป็นหลักฐานด้วย

หากมีผู้ทักท้วง หรือกรรมการตรวจคะแนนสงสัยว่าผู้เลือกตั้งที่มาแสดงตนนั้นไม่ใช่เป็นผู้มีชื่อในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยมีสิทธิลงคะแนนหรือไม่ คำชี้ขาดของคณะกรรมการตรวจคะแนนให้เป็นที่สุด ในกรณีที่คณะกรรมการตรวจคะแนนวินิจฉัยว่าผู้ถูกทักท้วงหรือผู้ถูกสงสัยไม่มีสิทธิลงคะแนน ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนทำบันทึกคำวินิจฉัยและลงลายมือชื่อไว้ด้วย

มาตรา ๕๘ ผู้เลือกตั้งซึ่งมีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งสำหรับหน่วยเลือกตั้งใด ให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะหน่วยเลือกตั้งนั้น และให้ลงคะแนนเลือกตั้งได้เฉพาะแห่งเดียว

ผู้เลือกตั้งซึ่งได้รับการแต่งตั้ง ให้มีหน้าที่ ในการเลือกตั้งหรือเกี่ยว
 ของกับการเลือกตั้ง มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในหน่วยเลือกตั้งของตนต้อง
 ประจําปฏิบัติหน้าที่นั้น โดยไม่ต้องมีชออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง
 ถ้าหน่วยเลือกตั้งของตนประจําปฏิบัติหน้าที่นั้นอยู่ในเขตเลือกตั้งของตนมีสิทธิ
 เลือกตั้ง

ให้ผู้เลือกตั้งตามวรรคสอง ซึ่งประสงค์จะลงคะแนนเลือกตั้งใน
 หน่วยเลือกตั้งของตนต้องปฏิบัติหน้าที่ แสดงหลักฐานคำสั่งแต่งตั้งต่อคณะ
 กรรมการตรวจคะแนนก่อนทำการลงคะแนนเลือกตั้ง เมื่อคณะกรรมการ
 ตรวจคะแนนตรวจสอบถูกต้องแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเพิ่มชอ
 ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งออกส่วนหนึ่งต่างหาก

มาตรา ๕๘ ผู้เลือกตั้งผู้ใดมีชออยู่ในทะเบียนบ้านของหน่วย
 เลือกตั้งใดก็ตาม ถ้าไม่มีชออยู่ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งและไม่ดำเนินการ
 ขอเพิ่มชอตามมาตรา ๒๘ ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ให้ถือว่าผู้เลือกตั้งนั้น
 สละสิทธิลงคะแนนในหน่วยเลือกตั้งของตนมีชออยู่ในทะเบียนบ้าน

มาตรา ๖๐ ห้ามมิให้ผู้ใดลงคะแนนเลือกตั้งหรือพยายามลง
 คะแนนเลือกตั้งโดยรู้อยู่แล้วว่าตนไม่มีสิทธิเลือกตั้ง หรือไม่มีสิทธิลง
 คะแนนเลือกตั้ง ในหน่วยเลือกตั้งนั้น ได้ลงบัตรหรือพยายามลงบัตร
 หรือแสดงบัตรประจำตัวประชาชนหรือหลักฐานอันทมิได้มิไว้สำหรับตน
 หรือทําปลอมแปลงขึ้นต่อกรรมการตรวจคะแนนเพื่อลงคะแนนเลือกตั้ง

มาตรา ๖๑ ผู้เลือกตั้งผู้ใดรับบัตรเลือกตั้งเพื่อลงคะแนนแล้ว
 ไม่ประสงค์ จะลงคะแนน ให้คนบัตรเลือกตั้งแก่กรรมการตรวจคะแนน

ให้กรรมการตรวจคะแนนบันทึกการไม่ลงคะแนนไว้ในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้ง และผู้เลือกตั้งผู้นั้นจะใช้สิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งครั้งนั้นไม่ได้

มาตรา ๖๒ ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดใช้บัตรเลือกตั้ง ซึ่งมีใช้บัตรกรรมการตรวจคะแนนแห่งที่เลือกตั้งนั้นมอบให้ลงคะแนน หรือนำบัตรเลือกตั้งที่ไม่ใช้ลงคะแนนออกไปจากที่เลือกตั้ง

มาตรา ๖๓ ห้ามมิให้ผู้ใดทำเครื่องสังเกตุโดยวิธีใดไว้ที่บัตรเลือกตั้ง

มาตรา ๖๔ ห้ามมิให้ผู้ใดนำบัตรเลือกตั้งใส่ในหีบบัตรเลือกตั้งโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือกระทำการใดในบัญชีรายชื่อผู้เลือกตั้งเพื่อแสดงว่ามีผู้มาแสดงตนเพื่อลงคะแนน โดยผิดจากความจริง หรือกระทำการใดอันเป็นเหตุให้บัตรเลือกตั้งเพิ่มขึ้นจากความจริง

มาตรา ๖๕ ห้ามมิให้ผู้ใดโดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย กระทำการใดเพื่อขัดขวางหรือหน่วงเหนี่ยวมิให้ผู้เลือกตั้งไป ณ ที่เลือกตั้งหรือเข้าไป ณ ที่ลงคะแนน หรือมิให้ไปถึง ณ ที่ตั้งว่านภายในกำหนดเวลาที่จะลงคะแนนเลือกตั้งได้

มาตรา ๖๖ ห้ามมิให้ผู้เลือกตั้งผู้ใดเรียกหรือรับทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่น เพื่อจะลงคะแนนเลือกตั้งหรืองดเว้นไม่ลงคะแนนเลือกตั้งผู้ใด

มาตรา ๖๗ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ปรากฏด้วยวิธีใดอันเป็นการลวงผู้เลือกตั้งให้สำคัญผิดเกี่ยวกับผู้สมัคร หรือเลขาธิการประจำตัวหรือ

การสังกัดพรรคของผู้สมัครคนใดหรือของตนเอง ในกรณีที่ตนเป็นผู้สมัครด้วย

มาตรา ๖๘ ระหว่างเวลาเปิดการลงคะแนน ห้ามมิให้เปิดหีบบัตรเลือกตั้ง เว้นแต่จะมีความจำเป็นเกี่ยวกับอุปสรรคในการลงคะแนนอันจะหลีกเลี่ยงมิได้ จึงให้คณะกรรมการตรวจคะแนนเปิดได้โดยมิให้เอาบัตรเลือกตั้งออกจากหีบและให้ปิดไว้ตามเดิม ในกรณีเช่นนี้ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนกระทำต่อหน้าผู้เลือกตั้งซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้ง และให้บันทึกแสดงเหตุในการเปิดหีบบัตรเลือกตั้ง โดยให้ผู้เลือกตั้งไม่น้อยกว่าสองคนซึ่งอยู่ในที่เลือกตั้งในขณะนั้นลงลายมือชื่อในบันทึกนั้นด้วย

มาตรา ๖๙ ตั้งแต่เวลาที่ได้เปิดและปิดหีบบัตรเลือกตั้งทั้งนี้เพื่อการลงคะแนนตามมาตรา ๕๖ แล้ว หรือภายหลังเวลาที่ได้ปิดหีบบัตรเลือกตั้งนั้นเพื่อกฎาไว้เมื่อการเลือกตั้งได้เสร็จสิ้นแล้ว ห้ามมิให้ผู้ใดเปิดทำลาย ทำให้เสียหาย ทำให้เปลี่ยนแปลงสภาพ หรือทำให้ไร้ประโยชน์ หรือลักพาไปซึ่งหีบบัตรเลือกตั้งหรือบัตรเลือกตั้ง โดยไม่มีอำนาจโดยชอบด้วยกฎหมาย

มาตรา ๗๐ ก่อนประกาศผลการนับคะแนน ห้ามมิให้เจ้าพนักงานผู้ดำเนินการเลือกตั้ง กรรมการตรวจคะแนน หรือเจ้าหน้าที่คะแนน แจ้งแก่ผู้ใดให้ทราบจำนวนบัตรเลือกตั้งที่ได้ลงคะแนนไว้ หรือให้ทราบจำนวนคะแนนอันได้ลงไว้สำหรับบุคคลใด หรือให้ทราบว่ามีผู้ใดลงคะแนนหรือไม่

หมวด ๘

การตรวจและการรวมคะแนน

มาตรา ๑๑ เมื่อปิดการลงคะแนนเลือกตั้งแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนน นับคะแนนโดยเปิดเผยจนเสร็จในรวดเดียว ห้ามมิให้เลื่อนหรือประวิงการนับคะแนน

เมื่อการนับคะแนนเสร็จแล้ว ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศผลของการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งนั้น และรีบทำรายงานแสดงผลของการนับคะแนน และปิดหีบบัตรเลือกตั้งเพื่อส่งไปยังนายอำเภอโดยเร็ว

แบบประกาศผลของการนับคะแนน รายงานแสดงผลของการนับคะแนน วิธีนับคะแนน วิธีประกาศผลของการนับคะแนน และวิธีเก็บบัตรเลือกตั้งบรรจุหีบ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๒ ถ้าการลงคะแนนหรือการนับคะแนน ณ ที่เลือกตั้งแห่งใดไม่สามารถกระทำได้นอกจากเกิดจลาจล อุทกภัย อัคคีภัย หรือเหตุนอกอำนาจอย่างอื่น ให้คณะกรรมการตรวจคะแนนประกาศงดลงคะแนนหรือนับคะแนนสำหรับที่เลือกตั้งแห่งนั้น แล้วรายงานต่อนายอำเภอโดยด่วนในกรณีเช่นนั้น ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดประกาศยกเลิกการลงคะแนนหรือการนับคะแนน และกำหนดวันลงคะแนนใหม่ในหน่วยเลือกตั้งนั้นภายในสามวันนับแต่วันได้รับทราบเหตุนี้ได้ส่งบลงแล้ว และต้องประกาศก่อนวันลงคะแนนไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

ในกรณีทำจำนวนผู้เลือกตั้งทั้งหมดของหน่วยเลือกตั้งทั้งตัวไว้ตามวรรคหนึ่ง จะไม่ทำให้ผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต

เลือกตั้งนเปลี่ยนแปลง
เลือกตั้งตามวรรคหนึ่ง

ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่ต้องประกาศให้มีการ

มาตรา ๑๓ บัตรเลือกตั้งต่อไปนี้ถือว่าเป็นบัตรเสีย คือ

- (๑) บัตรปลอม
- (๒) บัตรที่ทำเครื่องหมายเลือกตั้งเกินหนึ่งเครื่องหมาย
- (๓) บัตรที่มีขีดทำเครื่องหมายเลข
- (๔) บัตรที่ปรากฏว่าได้พับซ้อนกันมากกว่าหนึ่งบัตร
- (๕) บัตรที่มีเครื่องหมายสังเกต หรือข้อความอื่นใดนอกจากที่กำหนดไว้

ไว้ในกฎกระทรวง

(๖) บัตรที่ไม่อาจทราบได้ว่าลงคะแนนให้กับผู้สมัครของพรรคการเมืองใด

บัตรดังกล่าว ให้กรรมการตรวจคะแนนสลักหลังว่า "เสีย" และให้กรรมการตรวจคะแนนไม่น้อยกว่าสามคนลงลายมือชื่อกำกับไว้

ในการนับคะแนน หากปรากฏว่ามีบัตรเสีย ให้แยกบัตรเสียออกไว้เป็นส่วนหนึ่ง และห้ามมิให้นับบัตรเสียเป็นคะแนนไม่ว่ากรณีใด

มาตรา ๑๔ ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำให้ด้วยประการใด ให้บัตรเลือกตั้งชำรุดหรือเสียหาย หรือให้เป็นบัตรเสีย หรือกระทำให้ด้วยประการใดแก่บัตรเสียเพื่อให้เป็นบัตรที่ใช้ได้

มาตรา ๑๕ เมื่อการเลือกตั้งเสร็จสิ้นแล้ว นายอำเภอจะทำลายบัตรเลือกตั้งและเอกสารที่เกี่ยวข้องในหีบบัตรเลือกตั้งนั้นได้ เมื่อพ้นระยะเวลาคัดค้านการเลือกตั้งตามมาตรา ๑๘ แล้วไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน